

**ERALDISED MITTETULUNDUSÜHINGUTELE JA
SIHTASUTUSTELE
PROJEKTI TAOTLUSE VORM**

**Projekti nimi: Ühiskonna jätkusuutliku arengu ning säästliku majandukesk-
konna toetamine üldhariduskoolide õpilaste ja täiskasvanute tarbijakaitse alaste
teadmiste ja oskuste parandamine kaudu.**

1. TAOTLEJA

Taotlejaorganisatsiooni nimi, asutamise kuupäev ja registreerimisnumber: Jaan Tõnissoni Instituut (JTI), asutatud 17.04.1991, reg. nr. 80088411
Aadress: Pikk tn. 7, 10123, Tallinn
Telefon: 6816988
E-post: sulev@jti.ee
Projekti eest vastutav isik (nimi, amet, telefon, e-post) Sulev Valdmaa, JTI Kodanikuhariduse keskuse juhataja, 55514332, sulev@jti.ee
Taotleja pangaandmed (pank ja arveldusarve number) SEB Eesti Ühispank, konto 10022082858002

2. PROJEKTI MAKSUMUS

Taotletav summa: 299939 krooni
Projekti üldmaksumus: 348439 krooni

3. PROJEKTI KIRJELDUS

3.1 Projekti taust ja põhjendus (ülevaade probleemidest ja tagamaadest, olukord enne projekti, vajaduste kirjeldus, sh vajalikkus taotlejaorganisatsioonile ja ühiskonnale tervikuna, kas on tegemist jätkuprojekti või mõne teise projekti osaga, projekti seos riiklike või regionaalsete arengukavadega jms, kuni 2 lk): Tarbimine ning sellega seonduv on üks kaasaja ühiskondade üha teravnevaid probleeme. Ühest küljest nähakse tarbimises elukvaliteedi näitajat – mida rohkem
--

1.8-7/8-01788/201

ning mitmekesisemalt tarbiv on ühiskond, seda arenumaks teda peetakse. Tarbimisele aitab otseselt kaasa globaliseerumine, mis teeb sellest üle konkreetsete riigipiiride ulatuva fenomeni. Teisalt kätkeb tarbimine endas ohtusid, mis ähvardavad nii üksikisikuid kui inimkonda tervikuna.

Üksikisikute tasandil on näiteks tegemist reklaami survest ning naabritega sarnanemise püüust tingitud ülemäärase ja ebajõukohase tarbimisega (mittevajalikud esemed ja teenused,) kui ka madalast tarbijateadlikkusest tulenevate ohtudega seoses tarbimisega (tarbija õigused ning nende kaitse, reklaamide lugemise oskus, läbimõttlemata laenude võtmine). Ülemaailmselt tekitab ebateadlik tarbimine mitmeid keskkonnaohte alates ressurside ammendumisest kuni jäätmeprobleemideni, lisaks ühtede riikide süvenev muutumine teiste riikide odava tööjõu ja toorainebaasiks ning "prügikastiks".

Tarbijaharidusele kui tarbijateadlikkuse tõstmise ratsionaalsele võimalusele pööratakse maailmas süstemaatilist tähelepanu umbes kümme aastat. Tänapäevaks on välja kujunenud rahvusvahelised tarbijahariduse alased koostöövõrgustikud, mille kaudu püütakse tõsta inimeste teadlikkust ning töötada välja haridusstrateegiaid. Jaan Tõnissoni Instituut on alates 2000. aastast teinud koostööd teiste rahvusvaheliste organisatsioonidega, saamaks ülevaadet meie elanikkonna tarbijakaitse alastest teadmistest ning oskustest, ning sellest, milline potentsiaal on praegukehtival üldhariduskooli riiklikul õppekaval levitada tarbijahariduse põhimõtteid. Ka on uuritud inimeste hoiakuid tarbijahariduse vajalikkuse suhtes. Eesti keelde on tõlgitud mõningaid tarbijahariduse alaseid materjale.

Eestis ollakse mõnevõrra teadlikud tarbimisega seotud probleemidest ning teatakse üldjoones nendega kaasnevaid tagajärgi ja ohtusid. Samas ei ole inimesed kindlad oma teadmistes ja oskustes, mida oleks tarvis otsuste langetamiseks konkreetsetes olukordades, käitumiseks teadliku tarbijana. Tänapäevaks saavutatud teoreetiliselt ettevalmistuselt on vaja jõuda praktiliste sammudeni, mis aitaks tõsta Eesti elanikkonna tarbimisalaseid teadmisi ja oskusi. See vastaks inimeste ootustele ning oleks kooskõlas ka riiklike strateegiatega nagu:

Eesti säästva arengu riikliku strateegia «Säästev Eesti 21»,
Narkomaania ennetamise riiklik strateegia aastani 2012,
Elukestva õppe strateegia 2005 – 2008.

Käesoleva projektiga soovitakse koondada varasemate JTI projektide realiseerimisel loodud võimalused praktilise väljundiga tervikuks, luues üldhariduskoolide õpilaste ning täiskasvanute (kas koolitusorganisatsioonide kaudu vahendamiseks või individuaalseks kasutamiseks) jaoks tarbijaharidusalane õppematerjal ühes näidisõppekavaga ning soovitusliku metodikaga. Kuna projekt ei jätku ühegi varasemat koostööprojekti – nende tegevused on kõik tänapäevaks lõpenud ja tulemused fikseeritud, siis on tegu iseseisva projektiga, mis suurendab tunduvalt varasemate projektide jätkusuutlikkuse astet ning on uueks loodud lisaväärtuseks.

Projekt toetab otseselt konkursi eesmärgi:

- majandusalaste teadmiste levitamine üldharidus- ja kutsekoolides;
- kaubandus-, tarbijakaitse-, konkurents- ja/või turismivaldkonna areng.

Kaudselt on projekt seotud konkursi mitme teise eesmärgiga, mis puudutavad säästlikku eluviisi ning ühiskonna säästvat arengut.

3.2 Projekti eesmärk, sihtgrupp ja oodatavad tulemused:

Projekti eesmärgiks on tarbijakaitse alaste teadmiste ja oskuste levitamine üldhariduskoolide õpilaste, üliõpilaste ning täiskasvanute seas. Tarbijateadlikkuse tõusu abil on võimalik korrigeerida inimeste tarbimisharjumusi nii, et need aitaksid kaasa majandusliku mõtlemisviisi arengule elanikkonna hulgas ning toetaksid tervislike eluviiside levikut ja ühiskonna jätkusuutlikkust.

Projekti sihtgrupid on:

- üldhariduskoolide õpilased,
- kutsekoolide õpilased,
- erinevate erialade üliõpilased kõrgkoolides,
- täiskasvanud.

Projekti vahetuks tulemuseks on ekspertide poolt loodud kontseptsiooni põhjal välja töötatud tarbijahariduse õppekava, sellele vastav tarbijahariduse õppematerjal ning meetodilised soovitused tarbijahariduse õpetamiseks üldharidus- ja kutsekoolides, kõrghariduses ja täiskasvanukoolituses. Elektroonilises versioonis õppekava ning paberkandjal tirazheeritud õpikud ja meetodilised soovitused on projekti materiaalsed lõppsaadused.

3.3 Projekti tegevused ja teostamise ajakava (tegevuste kirjeldus etappide kaupa ja iga etapi maksumus eraldi): **NB!** Järgnevalt on esitatud MKM-lt projekti etappidele taotletavad summad. Omafinantseerimine ja partnerite panus on näidatud projektitaotluse jaotuses 4 ROJEKTI EELARVE KULUARTIKLITE LÕIKES.

I etapp – kestus 1,5 kuud.

Olemasolevate tarbijaharidusalaste materjalide läbivaatamine, süstematiseerimine. Adapteerimisvajaduste kindlaksmääramine.

Koostatava õppematerjali mahu ja kontseptsiooni määratlemine arvestades üldhariduskooli õppekava ning täiskasvanuhariduse spetsiifikat.

Projektipartnerite ülesannete jagamine.

Eksperditasud: 2 inimest a 3500 kr	7000
Ruumide üür: 2 koosolekut a 3 tundi a 350 kr/t	2100
Paber ja mud kantseleitarbed: 2 x 400 kr	800
Projektijuhi tasu: _____	3625
Etapi maksumus kokku:	13525 kr

II etapp – 3,5 kuud.

Olemasolevate tarbijaharidusalaste materjalide adapteerimine,

Eksperditasu: 17000

vajadusel täiendava materjali koostamine.

Tekstiloome: 15000

Lähtetekstide koondamine tervklikuks õppematerjaliks.

Õpiku käsikirja vormistamine koolikatsetuse läbiviimiseks.

Tekstitöötlus ja layout: 5500

Paljundus koolikatsetuseks: 15 lk x 50 eks x 1,5 kr 1124

Paber ja muud kantseleitarbed: 1000

Projektijuhi tasu: 8460

Etapi maksumus kokku: 48084 kr

III etapp – 2 kuud.	
Koolikatsetus.	
Katsetundide tasu: 2 inimest x 10 tundi x 850 kr	17000
Tagasiside kogumine, saadud teabe analüüs, vajadusel korrektiivide tegemine teksti.	
Eksperttasu:	6000
Metoodiliste soovitude koostamine katsetuse käigus.	
Tekstiloome.	8000
Paber ja muud kantseleitarbed:	1000
Projektijuhi tasu:	4830
Etapi maksumus kokku:	36830 kr
IV etapp – 2 kuud	
Õpiku küljendamine.	
Layout ja arvutitööd:	11000
Metoodiliste soovitude lõppvariandi koostamine.	
Tekstiloome:	8500
Õppekava koostamine.	
Tekstiloome:	2500
Paber ja muud kantseleitarbed:	1000
Projektijuhi tasu:	4830
Etapi maksumus kokku:	27830 kr
V etapp – 2 kuud.	
Õpiku trükkimine.	
Trükkikulud: 2000 eks a 70 kr	140000
Metoodiliste soovitude trükkimine/paljundamine.	
Paljunduskulud: 250 eks x 15 lk x 1,5 krooni + kaaned 20 x 250	10625
Õppekava elektroonilise versiooni loomine.	
Elektroonilise versiooni loomine:	2000
Projektijuhi tasu:	4830
Etapi maksumus kokku:	157455 kr
VI etapp – 1 kuu.	
Projekti käigus loodud materjalide reklaam.	
Reklaamikulud:	6000
Õpikute levitamine.	
Traspordikulu:	5000
Projekti kokkuvõtete ning aruandluse koostamine.	
Kokkuvõttev seminar: 2 tundi a 400 kr	800
Aruandlus:	1500
Paber ja muud kantseleitarbed:	500
Projektijuhi tasu:	2415
Etapi maksumus kokku:	16215 kr
3.4 Partnerid ja nende tegevused (partnerite tegevuste kirjeldus etappide kaupa, seejuures märkida partneripoolne kaasrahastamine, kui on):	
Jaan Tõnissoni Instituut – osaleb kõikides projekti etappides.	
I etapis:	
- juhib olemasolevate tarbijaharidusalaste materjalide läbivaatamist ja süstematiseerimist,	
- on üldhariduskooli ja täiskasvanuhariduse eksperdina juhtiv institutsioon	

materjalide adapteerimisvajaduste kindlaksmääramisel ning koostatava õppematerjali mahu ja kontseptsiooni määratlemisel,

- koordineerib projektipartnerite ülesannete jagamist.

II etapis:

- adapteerib olemasolevaid tarbijaharidusalaseid materjale, vajadusel koostab või hangib täiendavat materjali,
- koondab lähtetekstid terviklikuks õppematerjaliks,
- vormistab õpiku käsikirja koolikatsetuse läbiviimiseks ning valmistab koolikatsetuse jaoks vajaliku hulga koopiaid materjalidest,
- instrueerib koolikatsetuse läbiviijaid.

III etapis:

- korraldab ja jälgib koolikatsetust,
- koondab tagasisidet koolikatsetusest, analüüsib saadud teavet, teeb vajadusel teksti korrektiive,
- koostab koostamine katsetuse käigus laekunud materjalide põhjal metoodilised soovitusel, teeb vajadusel
- valib ja hangib illustreerivat materjali.

IV etapis:

- koostab metoodiliste soovitusel,
- koostab õppekava.

V etapis:

- korraldab metoodiliste soovitusel trükkimise/paljundamist,
- korraldab õppekava elektroonilise versiooni loomist.

VI etapis:

- reklaamib projekti käigus loodud materjale,
- osaleb õpikute levitamist,
- teeb projektist kokkuvõtte, esitab aruandlust.

Tarbijakaitse amet – osaleb projekti I, II, III, IV ja VI etapis.

I etapis:

- osaleb olemasolevate tarbijaharidusalaste materjalide läbivaatamist ja süstematiseerimist,
- osaleb projektipartnerite ülesannete jagamist.

II etapis:

- nõustab olemasolevate tarbijaharidusalaste materjale adapteerimist, vajadusel hangib täiendavat materjali.

III etapis:

- osaleb koolikatsetuse laekunud teabe analüüsimist, teeb ettepanekuid teksti korrigeerimist,
- nõustab metoodiliste soovitusel koostamist,
- abistab illustreeriva materjali valimist ja hankimist,

IV etapis:

- nõustab metoodiliste soovitusel koostamist.

VI etapis:

- osaleb projekti käigus loodud materjalide reklaamimist,
- osaleb õpikute levitamist,
- osaleb projekti kokkuvõtte tetegemist.

Tallinna Kõrgem Tehnikakool, kus viiakse läbi katsetunnid – osaleb projekti I, II, III ja VI etapis.

I etapis:

- osaleb projektipartnerite ülesannete jagamisel.

II etapis:

- osaleb koolikatsetuse läbiviimise instrueerimisel.

III etapis:

- viib läbi õppematerjalide koolikatsetuse,
- koostab katsetamise käigus tagasiside, tehes vajadusel ettepanekuid korrektiivide tegemiseks teksti,
- annab katsetuse käigus soovitusi metoodilise materjali koostamiseks,
- annab nõu illustreeriva materjali valikuks.

VI etapis:

- osaleb projekti kokkuvõtete tegemises.

Kirjastus Argo – osaleb projekti I, IV, V ja VI etapis.

I etapis:

- osaleb projektipartnerite ülesannete jagamisel.

IV etapis:

- küljendab õpiku.

V etapis:

- trükitab õpiku.

VI etapis:

- osaleb projekti käigus loodud materjalide reklaamimises,
- levitab õpikuid,
- osaleb projekti kokkuvõtete tegemises.

3.5 Projekti rahastamine teistest riiklikest allikatest (kas käesoleva projekti raames on veel esitatud või kavas esitada rahastamistaotlusi teistele riiklikele rahastamisprogrammidele; senised rahastamisotsused)

Käesoleva projekti raames teisi rahastamistaotlusi ei ole esitatud.

- Projekti taotleja Jaan Tõnissoni Instituudi poolne panus seisneb kontoriruumi osalises rendis ja kommunikatsioonikuludes projekti realiseerimise 12 kuu jooksul summas 36000 krooni ning osa töökoosolekute ajal toitlustamise korraldamises 500 krooni ulatuses – kogusumma 36500 krooni.
- Tarbijakaitseamet panustab seminaritöök ruumide võimaldamisega ning nende ajal kohvipauside korraldamisega kogusummas 1250 krooni.
- Kirjastus "Argo" osaleb omalt poolt täiendavalt layout'i kulude katmisel 8000 krooniga.
- Tallinna Kõrgem Tehnikakool panustab katsetundide läbivimisel paljundusmaterjalide ja muude kontoritarvete võimaldamisega katsetusteks summas 2000 krooni.

3.6 Projekti juhtimine ja läbiviijad (organisatsiooni võimekus projekti ellu viia (oskusteave, organisatsiooni üldine eelarve, lühikokkuvõtte organisatsiooni eelnevast tegevusest ja projektidest)

Jaan Tõnissoni Instituut on alates 1993 aastast viinud ellu mitmesuguseid haridusalaseid projekte, sealhulgas koostanud õpikuid (ja korraldanud nende küljendamist, trükki ning jaotamist), metoodilisi materjale ning õppekavasid, on läbi viinud Eesti õpetajaskonna uuringu, korraldanud rikkalikult õpetajakoolitust, koostanud hariduspoliitilisi ning arengudokumente (vt lähemalt: <http://www.jti.ee/?s=16>). Näiteks:

Õpikud:

- "Mina ja inimõigused. Põhikooli õppevara I" (Valikaine õpik 6.-7.klassile) eesti ja vene keeles.
- "Meie, maailm ja inimõigused. Põhikooli õppevara II" (Valikaine õpik 8. klassile) eesti ja vene keeles.
- "Inimene ja Õigus" valikaine õpik gümnaasiumile.

Metoodilised materjalid:

- "Inimõiguste õpetamine põhikoolis. Õpetaja käsiraamat" eesti ja vene keeles.
- "Inimene ja Õigus" õpetaja käsiraamat.
- Koolituskavad, koolitusmaterjalid, sõnastikud, teatmematerjalid ja ateersteerimistingimused (kokku 9 nimetust materjale) Eesti kodakondsuse taotlejatele.

Uuringud:

- Eesti ühiskonnaõpetuse õpetajate kaadri uuring (2000 – 2001).
- Eesti, Läti ja Austria maatarbijate võrdlusuuring, Eesti uuringuosa.

Hariduspoliitlised dokumendid:

- "Ühiskonnaõpetuse õppeaine rolli tähtsustamine Eesti riiklikus õppekavas"
- UNESCO initsiatiiv "Haridus kõigile" Eesti rahvuslik tegevuskava.

Tarbijahariduse küsimustega on JTI tegelenud seni nelja koostööprojekti raames:

- Tarbijaharidus Eesti üldhariduse sisus (2001-2003).
- "Tarbijaharidus Balti riikides" (2. faas) (2004).
- Tarbijakodakondsuse koostöövõrgustik (CCN) (2003 – 2006).
- Maatarbijate teavitusprojekt (EmRuCo) (2004 – 2007).

Nende projektide käigus on tõlgitud ja loodud mitmekülgset haridusalast materjali, mille baasil on võimalik käesoleva projekti raames koostada tarbijahariduse õpik, õppekava ning metoodilised soovituselised õpetajatele.

Jaan Tõnissoni Instituudi üldine eelarve on viimastel aastatel olnud keskmiselt 3,5 miljonit krooni.

3.7 Edasised tegevused ja jätkusuutlikkus (nt edasised tegevused pärast projekti lõppu, projekti järelmõju, võimalik edasine rahastamine, projekti edasivijad jne.):

Projekti käigus valminud materjalid vajavad tutvustust ning kasutusnõustamist. Teavet uue õppetemaatika kättesaadavustes levitatakse järgnevalt õpikukirjastaja kataloogi kaudu ning meedias.

Projekti jätkusuutlikkus seisneb selles, et elektroonilised ning paber kandjal tirazheeritud materjalid võimaldavad korraldada küllalt süstemaatilist tarbijahariduse alast õppetööd nii koolinoorte kui täiskasvanud elanikkonna hulgas. Üldhariduskoolis on tarbijahariduse temaatika oodatud ja vajalikuks lisaks ühiskonnaõpetuse ainele, mistõttu õpetajatel on selle materjali ilmumine oodatud sündmuseks.

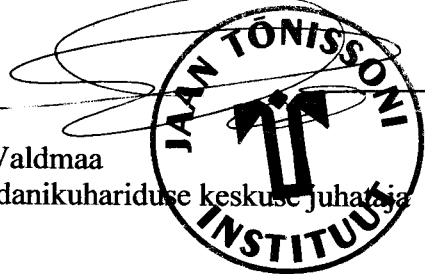
Projekti edasiviimine toimubki läbi üldhariduskoolide õpetajate ning täiskasvanukoolitajate täiendkoolituse korraldamise ning seejärel juba koolitust saanute professionaalse õppetöö, samuti JTI ja partnerorganisatsioonide konsultatsioonide ja eksperttegevuse kaudu.

4. PROJEKTI EELARVE KULUARTIKLITE LÕIKES

Kululiik	Summad Eesti kroonides koos maksudega			
	Kokku	MKM eraldised MTÜ-dele ja SA-dele	Omafinantseerimine	Muud (partnerite kaasfinantseerimine)
1. Eksperditasud.	31500	31500		
2. Seminariruumide üür.	3900	2900		1000
3. Kontoritarbed.	4300	4300		
4. Tekstiloomine.	34000	34000		
5. Tekstitöötlus ja layout.	24500	16500		8000
6. Paljundustööd.	3124	1124		2000
7. Katsetundide tasu.	17000	17000		
8. Kohvipausid.	1000		500	500
9. Trükikulu.	150625	150625		
10. Elektroonilise faili loomine.	2000	2000		
11. Teavituskulu.	6000	6000		
12. Transpordikulu.	5000	5000		
13. Projekti juhtimise tasu.	28990	28990		
14. Kontorirent ja kommunikatsioonikulu.	36500		36500	
KOKKU	348439	299939	37000	11500

Taotleja kinnitus (volitatud esindaja nimi, amet, allkiri):

Sulev Valdmaa
JTI Kodanikuhariduse keskuse juhataja

Kuupäev:

LISAD:

- 1) B-kaardi koopia
- 2) projektijuhi CV

 Ettevõtja: JAAN TÕNISSONI INSTITUUT (80088411)

**Maakohtute registriosakondade keskandmebaasi väljatrükk seisuga
22.02.2008 kell 12:23**

JAAN TÕNISSONI INSTITUUT (registrikood 80088411) kohta on avatud:

1) mittetulundusühingu registrikaart Harju Maakohtu registriosakonnas, millele on tehtud kanded:

1. kanne kinnitatud 21.04.1999
2. kanne kinnitatud 29.08.2007 (Muutmiskanne)
3. kanne kinnitatud 05.02.2008 (Muutmiskanne)

Mittetulundusühingu registrikaardi kehtivad andmed on:

Teine veerg: a) nimi, b) asukoht

1. kanne a) JAAN TÕNISSONI INSTITUUT
3. kanne b) Pärnu mnt 67 Tallinn 10135

Kolmas veerg: juhatus, pankrotihaldur, likvideerija *

1. kanne Agu Laius juhatuse liige, elukoht Rae vald, Harjumaa, isikukood 35105210212

* Juhatus liige esindab mittetulundusühingut üksinda, kui registrisse ei ole kantud teisiti.

Neljas veerg: õiguslik seisund

2. kanne Põhikiri on muudetud 19.06.2007

Viies veerg: b) märkused

1. kanne b) Ettevõtterege. nr. 01824588
2. kanne Mittetulundusühingu alaliik on: tavaline mittetulundusühing

Väljatrüki lõpp

ELULOOKIRJELDUS

Sulev Valdmaa

Sündinud 24. novembril 1954 Tallinnas,
eestlane, abielus, 4 täiskasvanud last.

HARIDUSKÄIK

1993 Rootsi Instituudi stipendiaat, õpingud Stockholmi Pedagoogikaülikoolis (Högskolan för Lärarutbildning i Stockholm).

1984-1988 ENSV Teaduste Akadeemia Ajaloo Instituudi aspirantuur.

1973-1979 Tartu Ülikooli ajalooteaduskond (ajaloolane, ajaloo ja ühiskonnaõpetuse õpetaja).

1962-1973 Tallinna 46. Keskkool.

TÖÖALNE TEGEVUS

2005 - 2007 Riiklik Eksami ja Kvalifikatsioonikeskus, Õppekavaarenduse osakonna juhataja.

1994 - Jaan Tõnissoni Instituut, Kodanikuhariduse keskus, juhataja.

Alates 1991 - Lugenud mittekoosseisulise lektorina ajaloo ja ühiskonnaõpetuse sisu ning metoodika kursusi Tallinna Pedagoogilises Koolis, Tallinna Pedagoogikaülikoolis ja Tartu Ülikooli Narva Kolledzhis.

1989 - 1993 Eesti Hariduse Arenduskeskus, ajaloo ja ühiskonnaõpetuse peametoodik.

1985 - 1989 Kuusalu Keskkool, direktor.

1979 - 1985 Kuusalu Keskkool, ajaloo ja ühiskonnaõpetuse õpetaja.

Paljude artiklite (Eesti ja välisväljaannetes) ning mitmete raamatute autor/kaasautor.

TÄIENDKOOLITUS

Alates 1992. aastast osalenud arvukatel sotsiaal- ja humanitaarvaldkondade seminaridel ja täiendkoolitustel Eestis ja välisriikides nagu Junior Achievement kursus Eestis, USA konstitutsiooni poliitilise filosoofia kursus - Los-Angeles (USA), Rahvusvaheline inimõiguste õpetamise suvekool - Montreal (Kanada) jt.

Alates 1999 aastast kuni käesoleva ajani osalen USA föderaalvalitsuse poolt toetatud rahvusvahelises programmis CIVITAS International.

ÜHISKONDLIKUD JA MUUD ÜLESANDED

Eesti Pedagoogika Arhiivmuuseumi nõukogu liige.

Kuusalu Muinsuskaitse Seltsi esimees.

European Civic Forum, juhatuse liige.

Kuusalu vallavolikogu liige.

Euroopa Nõukogu ekspert, JTI juures asuva UNESCO õppetooli juhataja.

OSKUSED

Võõrkeeled: inglise ja vene keel - valdan kõnes ja kirjas, soome keel - valdan kõnekeelena, rootsi keel - algtase.

Oman autojuhilube.

Arvutioskus: peamised teksti- ja tabeltöötluste ning graafikaprogrammid Windows ja MacOS keskkondades.